ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 28ης Ιουνίου 2001 *

Στην υπόθεση C-118/00,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Cour du travail de Mons (Βέλγιο) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Gervais Larsy

και

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 95α του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1248/92 του Συμβουλίου, της 30ής Απριλίου 1992 (ΕΕ L 136, σ. 7), καθώς και ως προς τις προϋποθέσεις θεμελιώσεως εξωσυμβατικής ευθύνης κράτους μέλους για ζημίες που προκλήθηκαν σε ιδιώτες από παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet, πρόεδρο τμήματος, P. Jann (εισηγητή) και L. Sevón, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο G. Larsy, αυτοπροσώπως,

— το Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti), εκπροσωπούμενο από τον L. Paeme,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον P. Hillenkamp και την H. Michard,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti), εκπροσωπουμένου από τον L. Renaud, και της Επιτροπής, εκπροσωπουμένης από την H. Michard, κατά τη συνεδρίαση της 11ης Ιανουαρίου 2001,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Μαρτίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 20ής Μαρτίου 2000, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Μαρτίου 2000, το Cour du travail de Mons υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 95α του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1248/92 του Συμβουλίου, της 30ής Απριλίου 1992 (ΕΕ L 136, σ. 7, στο εξής: κανονισμός 1408/71), καθώς και ως προς τις προϋποθέσεις θεμελιώσεως εξωσυμβατικής ευθύνης κράτους μέλους για ζημίες που προκλήθηκαν σε ιδιώτες από παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Gervais Larsy και του Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (εθνικό ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων μη μισθωτών εργαζομένων, στο εξής: Inasti), σχετικά με αγωγή αποζημιώσεως.

Νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 95α του κανονισμού 1408/71 έχει ως εξής:

«1. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1248/92 δεν δημιουργεί κανένα δικαίωμα για τις περιόδους πριν από την 1η Ιουνίου 1992.

2. Όλες οι περίοδοι ασφάλισης ή κατοικίας που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους πριν από την 1η Ιουνίου 1992 λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των δικαιωμάτων που γεννώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 1248/92.

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 1, δικαίωμα γεννάται, δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1248/92, ακόμη και αν αναφέρεται σε ασφαλιστικό κίνδυνο που επήλθε πριν από την 1η Ιουνίου 1992.

4. Τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων, οι οποίοι επέτυχαν πριν από την 1η Ιουνίου 1992 την εκκαθάριση συντάξεως, δύνανται να αναθεωρούνται, κατόπιν αιτήσεώς τους, αφού ληφθούν υπόψη οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 1248/92.

5. Αν η αίτηση που αναφέρεται στην παράγραφο 4 υποβληθεί εντός δύο ετών από την 1η Ιουνίου 1992, τα δικαιώματα που γεννώνται δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1248/92 αποκτώνται από την ημερομηνία αυτή, χωρίς να είναι δυνατόν να αντιτάσσονται στους ενδιαφερόμενους οι διατάξεις της νομοθεσίας κράτους μέλους περί εκπτώσεως ή παραγραφής δικαιωμάτων.

6. Αν η αίτηση που αναφέρεται στην παράγραφο 4 υποβληθεί μετά το τέλος της διετούς περιόδου από την 1η Ιουνίου 1992, τα δικαιώματα εκ των οποίων δεν εξέπεσε ο δικαιούχος ή τα οποία δεν παραγράφονται αποκτώνται από την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως, με την επιφύλαξη τυχόν ευνοϊκότερων διατάξεων της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

4 Ο G. Larsy, εφεσείων της κύριας δίκης, είναι Βέλγος υπήκοος εγκατεστημένος στο Βέλγιο, κοντά στα γαλλικά σύνορα. Εργάστηκε ως ανεξάρτητος κηπουρός-φυτοκόμος τόσο στο Βέλγιο όσο και στη Γαλλία.

5 Στις 24 Οκτωβρίου 1985, ο G. Larsy υπέβαλε ενώπιον του Inasti αίτηση για τη χορήγηση συντάξεως γήρατος μη μισθωτού εργαζομένου.

6 Με απόφαση που κοινοποιήθηκε στις 3 Ιουλίου 1986, το Inasti του χορήγησε, από 1ης Νοεμβρίου 1986, σύνταξη γήρατος υπολογισθείσα βάσει επαγγελματικής σταδιοδρομίας εκτεινομένης από 1ης Ιανουαρίου 1941 έως 31 Δεκεμβρίου 1985, με αποτέλεσμα να θεμελιωθεί δικαίωμα πλήρους συντάξεως 45/45.

7 Δεδομένου ότι ο G. Larsy κατέβαλλε, από 1ης Ιανουαρίου 1964 έως 31 Δεκεμβρίου 1977, εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως στις αρμόδιες γαλλικές αρχές, αυτές του χορήγησαν σύνταξη γήρατος από 1ης Μαρτίου 1987.

8 Για τον λόγο αυτό, το Inasti εξέδωσε, στις 21 Δεκεμβρίου 1988, νέα απόφαση, ισχύουσα από 1ης Μαρτίου 1987, με την οποία μείωσε τη σύνταξη γήρατος στα 31/45, κατ' εφαρμογήν της αρχής περί ενιαίας σταδιοδρομίας, όπως επιτάσσει το άρθρο 19 του βασιλικού διατάγματος 72, της 10ης Νοεμβρίου 1967 (*Moniteur belge* της 14ης Νοεμβρίου 1967, σ. 11840).

9 Στις 16 Ιανουαρίου 1989, ο G. Larsy άσκησε ενώπιον του Tribunal du travail de Tournai (Βέλγιο) προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής, ισχυριζόμενος ότι έπρεπε να διατηρηθεί ο αρχικός υπολογισμός των συνταξιοδοτικών του δικαιωμάτων, ανεξαρτήτως της χορηγήσεως γαλλικής συντάξεως.

10 Στις 24 Απριλίου 1990, το εν λόγω Tribunal απέρριψε την προσφυγή ως αβάσιμη. Επειδή η εκδοθείσα απόφαση δεν επιδόθηκε, δεν κατέστη τελεσίδικη.

11 Ακολούθως, ο Marius Larsy, αδελφός του Gervais Larsy, ο οποίος βρέθηκε σε πραγματική και νομική κατάσταση παρεμφερή προς εκείνη του αδελφού του, άσκησε προσφυγή ενώπιον του Tribunal du travail de Tournai.

12 Κατά τη διαδικασία, το εν λόγω δικαστήριο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 12 και 46 του κανονισμού 1408/71, καθόσον οι διατάξεις αυτές ήταν σχετικές με την απαγόρευση σωρεύσεως των παροχών και την εκκαθάρισή τους από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών.

13 Με απόφαση της 2ας Αυγούστου 1993, C-31/92, Larsy (Συλλογή 1993, σ. I-4543), το Δικαστήριο έκρινε ότι: «Τα άρθρα 12, παράγραφος 2, και 46 του κανονισμού 1408/71 δεν απαγορεύουν την εφαρμογή, στα πλαίσια καθορισμού του ύψους συντάξεως υπολογιζομένης δυνάμει αποκλειστικώς και μόνον μιας εθνικής νομοθεσίας, εθνικού κανόνα περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως. Αντίθετα, τα προαναφερθέντα άρθρα απαγορεύουν την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας όταν το ύψος της συντάξεως καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 46. Το άρθρο 46, παράγραφος 3, του κανονισμού έχει την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται ο κανόνας περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως που θεσπίζει η εν λόγω διάταξη κατά το μέτρο που ο ενδιαφερόμενος εργάστηκε κατά την ίδια περίοδο εντός δύο κρατών μελών και υποχρεώθηκε να καταβάλει, για την ίδια αυτή περίοδο, εισφορές ασφαλίσεως γήρατος σε αμφότερα τα κράτη μέλη.»

14 Λαμβάνοντας υπόψη την ερμηνεία του άρθρου 95α του κανονισμού 1408/71 από το Δικαστήριο, το Tribunal du travail de Tournai δέχθηκε την προσφυγή του Marius Larsy, κρίνοντας ότι έπρεπε να του χορηγηθεί πλήρης σύνταξη γήρατος 45/45, μη μισθωτού εργαζομένου, χωρίς την ανάλογη μείωση στην οποία προέβησαν οι αρμόδιες γαλλικές αρχές.

15 Το Inasti, απαντώντας στην αίτηση που υπέβαλε ο Gervais Larsy προκειμένου να τακτοποιηθεί η κατάστασή του υπό συνθήκες όμοιες με αυτές που ίσχυσαν για τον αδελφό του, του ζήτησε, επικαλούμενο το άρθρο 95α, παράγραφος 5, του κανονισμού 1408/71, να υποβάλει νέα αίτηση συνταξιοδοτήσεως, ώστε να ελεγχθούν εκ νέου τα δικαιώματά του.

16 Κατόπιν της υποβολής νέας αιτήσεως στις 3 Ιουνίου 1994, το Inasti εξέδωσε, στις 26 Απριλίου 1995, νέα απόφαση, με την οποία χορήγησε στον Gervais Larsy πλήρη σύνταξη γήρατος από 1ης Ιουλίου 1994.

17 Αφού ήρθε σε επαφή με την Επιτροπή, ο G. Larsy, με επιστολή της 8ης Αυγούστου 1997, άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του Tribunal du travail de Tournai, της 24ης Απριλίου 1990, ενώπιον του Cour du travail de Mons.

18 Ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, το Inasti αναγνώρισε ότι τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα του G. Larsy έπρεπε να υπολογιστούν εκ νέου με βάση τα 45/45 από 1ης Μαρτίου 1987 και ότι η από 21 Δεκεμβρίου 1988 διοικητική απόφαση έπρεπε να τροποποιηθεί αναλόγως. Πάντως, το Inasti θεώρησε ότι, ελλείψει πταίσματος, δεν μπορούσε να υποχρεωθεί σε καταβολή αποζημιώσεως.

19 Με την απόφασή του της 10ης Φεβρουαρίου 1999, το Cour du travail de Mons έκρινε την έφεση του G. Larsy βάσιμη όσον αφορά το δικαίωμά του για χορήγηση πλήρους συντάξεως 45/45 μη μισθωτού εργαζομένου από 1ης Μαρτίου 1987.

20 Όσον αφορά το έτερο αίτημα του G. Larsy περί επιδικάσεως χρηματικής ικανοποιήσεως ύψους 1 BEF για ηθική βλάβη και αποζημιώσεως 100 000 BEF για υλική ζημία, το Cour du travail de Mons έκρινε ότι δεν είχε διαφωτιστεί επαρκώς και έθεσε στους διαδίκους ερώτημα σχετικά, μεταξύ άλλων, με το αν έπρεπε να θεωρηθεί ότι το Inasti υπέπεσε σε πταίσμα, εκδίδοντας την απόφαση της 26ης Απριλίου 1995, η οποία, μολονότι χορηγούσε πλήρη σύνταξη στον G. Larsy, όριζε την 1η Ιουλίου 1994 ως ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της, παρ' όλον ότι η αρχική αίτηση συνταξιοδοτήσεως είχε υποβληθεί το 1985 και τα επίδικα συνταξιοδοτικά δικαιώματα είχαν μειωθεί από το Inasti από 1ης Μαρτίου 1987. Το εν λόγω δικαστήριο επανέλαβε επίσης τις αναλύσεις που περιείχε η έγγραφη γνώμη της εισαγγελικής αρχής της 13ης Ιανουαρίου 1999. Η εισαγγελική αρχή θεώρησε ότι η προπαρατεθείσα απόφαση G. Larsy δεν είχε ισχύ δεδικασμένου, αλλά περιεβάλλετο μάλλον με ηθικό κύρος το οποίο έλαβε υπόψη του το Inasti, προβαίνοντας στην από διαχρονικής απόψεως εν μέρει αναθεώρηση της από 21 Δεκεμβρίου 1988 αποφάσεώς του. Η εισαγγελική αρχή διευκρίνισε επίσης ότι ο χρονικός περιορισμός των αποτελεσμάτων της αποφάσεως της 26ης Απριλίου 1995 απέρρεε προφανώς από την κοινοτική νομοθεσία, ήτοι από το άρθρο 95α, παράγραφος 5, του κανονισμού 1408/71.

21 Το Inasti, απαντώντας στο ερώτημα του Cour du travail de Mons, ισχυρίζεται ότι δεν παραβίασε κατάφωρα το κοινοτικό δίκαιο, καθόσον η εφαρμοστέα κανονιστική ρύθμιση δεν του επέτρεπε να λάβει αυτεπαγγέλτως νέα απόφαση με ισχύ από

1ης Μαρτίου 1987. Επειδή η αίτηση περί αναθεωρήσεως υποβλήθηκε μετά τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 95α, παράγραφος 5, του κανονισμού 1408/71, η αναθεώρηση έπρεπε να αρχίσει να ισχύει την 1η Ιουλίου 1994. Περαιτέρω, το Inasti επισημαίνει ότι ο G. Larsy άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως της 24ης Απριλίου 1990 μόλις στις 8 Δεκεμβρίου 1997 και ότι η καθυστέρηση αυτή προξένησε τη ζημία την αποκατάσταση της οποίας ζητεί.

22 Ο G. Larsy υποστηρίζει ότι το Inasti δεν έλαβε υπόψη το ηθικό κύρος της προπαρατεθείσας αποφάσεως Larsy και ότι η απόφαση του Cour du travail de Mons, της 10ης Φεβρουαρίου 1999, αποδεικνύει ότι η παραβίαση του κοινοτικού δικαίου τελέστηκε μετά την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως του Δικαστηρίου.

23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour du travail de Mons αποφάσισε να αναστείλει την έκδοση αποφάσεως και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα δύο προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 95α, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 την έννοια ότι πρέπει να εφαρμοστεί στην περίπτωση ασφαλισμένου, μη μισθωτού εργαζομένου, ο οποίος προσέφυγε στη δικαιοσύνη κατά διοικητικής πράξεως του αρμοδίου ιδρύματος κοινωνικής ασφαλίσεως των μη μισθωτών εργαζομένων κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκδοθείσας κατ' εφαρμογήν κανόνα [άρθρα 12 και 46 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71] απαγορεύοντος τη σώρευση, απόφαση την οποία επικύρωσε ο επιληφθείς εντός του ως άνω κράτους μέλους εθνικός δικαστής με απόφασή του την οποία δεν επέδωσαν οι διάδικοι και ως εκ τούτου πάντοτε δυνάμενη να αμφισβητηθεί με την άσκηση εφέσεως, τη στιγμή κατά την οποία με απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκδοθείσα μετά την ως άνω απόφαση σε παρεμφερή υπόθεση περί ερμηνείας των άρθρων 12 και 46 του εν λόγω κανονισμού, κρίθηκε ότι δεν συντρέχει λόγος εφαρμογής κοινοτικού κανόνα περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως στην περίπτωση αυτή, λαμβανομένου υπόψη ότι η ως άνω εφαρμογή του άρθρου 95α, παράγραφος 5, εκ μέρους του εθνικού ιδρύματος κοινωνικής ασφαλίσεως των μη μισθωτών εργαζομένων στην περίπτωση του ως άνω ασφαλισμένου, μετά την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, περί επανεξετάσεως των δικαιωμάτων των ασφαλισμένων, και το άρθρο 95α, παράγραφος 5, περιορίζουν τα αποτελέσματα από το δίδαγμα που μπορεί να συναχθεί από την ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η δε επί-

κληση του ως άνω άρθρου 95α, παράγραφος 5, απαιτεί για την εφαρμογή του, σε περίπτωση ένδικης διαφοράς, την υποβολή νέας αιτήσεως του ασφαλισμένου σχετικά με τα δικαιώματά του και ακολούθως την έκδοση νέας αποφάσεως εκ μέρους του ιδρύματος;

2) Το γεγονός ότι το εν λόγω ίδρυμα κοινωνικής ασφαλίσεως των μη μισθωτών εργαζομένων κράτους μέλους της ΕΚ εφάρμοσε το άρθρο 95α, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 στην περιγραφείσα με το ανωτέρω πρώτο ερώτημα κατάσταση συνιστά, υπό τις περιστάσεις υπό τις οποίες έτυχε εφαρμογής, κατάφωρη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου κατά την έννοια του διδάγματος που αντλείται από τη νομολογία του [Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων], *τη στιγμή μάλιστα* κατά την οποία το ως άνω ίδρυμα παραβίασε ήδη τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1408/71 (άρθρα 12 και 46), όπως κρίθηκε με την απόφαση του [Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων] της 2ας Αυγούστου 1993 σε παρεμφερή υπόθεση και όπως αναγνωρίζει το ίδρυμα κοινωνικής ασφαλίσεως στα πλαίσια της δίκης και όπως το δικάζον δικαστήριο αποφάνθηκε προς την κατεύθυνση αυτή με απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1999 και *ενώ*, εν συνεχεία ανταλλαγείσας αλληλογραφίας μεταξύ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του κράτους μέλους, το εποπτεύον το εθνικό ίδρυμα κοινωνικής ασφαλίσεως υπουργείο κάλεσε το ίδρυμα να τακτοποιήσει την κατάσταση του διακινουμένου εργαζομένου, το δε ίδρυμα έδωσε συνέχεια στην πρόσκληση αυτή εφαρμόζοντας το προαναφερθέν άρθρο 95α, παράγραφος 5;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

24 Εκ προοιμίου, πρέπει να επισημανθεί ότι το ερώτημα αυτό, όπως είναι διατυπωμένο, αφορά αποκλειστικά την ερμηνεία του άρθρου 95α, παράγραφος 5, του κανονισμού 1408/71, το οποίο ρυθμίζει την περίπτωση υποβολής αιτήσεως αναθεωρήσεως συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων εντός δύο ετών από την 1η Ιουνίου 1992.

25 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, για τους λόγους που αναφέρει ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 36 έως 39 των προτάσεών του, το αιτούν δικαστήριο έχει

ανάγκη να γνωρίζει αν το Inasti παραβίασε το κοινοτικό δίκαιο και αν, ως εκ τούτου, στοιχειοθετείται ευθύνη του, λόγω του ότι, στηριχθέν στο άρθρο 95α, παράγραφοι 4 έως 6, του κανονισμού 1408/71, περιόρισε χρονικά τα αποτελέσματα αποφάσεως περί αναθεωρήσεως συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων μη μισθωτού εργαζομένου όπως ο G. Larsy.

26 Συνεπώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι με το πρώτο ερώτημα ερωτάται, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 95α, παράγραφοι 4 έως 6, του κανονισμού 1408/71 έχει εφαρμογή σε αίτηση αναθεωρήσεως συντάξεως γήρατος, το ποσό της οποίας μειώθηκε βάσει κανόνα περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως εφαρμοστέου εντός κράτους μέλους, λόγω του ότι ο δικαιούχος της λαμβάνει επίσης σύνταξη από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους.

27 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 95α του κανονισμού 1408/71 εισήχθη με τον κανονισμό 1248/92 ως μεταβατική διάταξη για την εφαρμογή του τελευταίου αυτού κανονισμού.

28 Επομένως, για να ισχύσει το δικαίωμα αναθεωρήσεως που προβλέπει το άρθρο 95α σε μια συγκεκριμένη κατάσταση, η σχετική αίτηση πρέπει να στηρίζεται στις νέες διατάξεις του κανονισμού 1248/92.

29 Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι σκοπός του άρθρου 95α, παράγραφος 4, είναι η παροχή στον ενδιαφερόμενο της δυνατότητας να ζητήσει αναθεώρηση των παροχών που είχαν εκκαθαριστεί υπό το καθεστώς του μη τροποποιηθέντος κανονισμού, αν προκύπτει ότι οι διατάξεις του κανονισμού 1248/92 είναι ευεργετικότερες γι' αυτόν, ή να διατηρήσει τις παροχές που χορηγήθηκαν κατά τις διατάξεις του μη τροποποιηθέντος κανονισμού, αν αυτές είναι ευνοϊκότερες από εκείνες που απορρέουν από τον κανονισμό 1248/92 (απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1997, C-307/96, Baldone, Συλλογή 1997, σ. I-5123, σκέψη 15).

30 Η ερμηνεία αυτή συνάδει προς το γράμμα του άρθρου 95α, παράγραφος 4, του κανονισμού 1408/71, το οποίο προβλέπει ότι τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων μπορούν να αναθεωρούνται, κατόπιν αιτήσεώς τους, «αφού ληφθούν υπόψη οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 1248/92».

31 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, όμως, δεν αμφισβητείται ότι η αίτηση του G. Larsy απέβλεπε στη χορήγηση, βάσει των άρθρων 12 και 46 του κανονισμού 1408/71, πλήρους συντάξεως γήρατος 45/45, ακόμη και για την περίοδο κατά την οποία ελάμβανε δεύτερη σύνταξη από άλλο κράτος μέλος. Από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι ο G. Larsy επικαλέστηκε κάποια ευνοϊκότερη γι' αυτόν διάταξη του κανονισμού 1248/92.

32 Συνεπώς, στο πρώτο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 95α, παράγραφοι 4 έως 6, του κανονισμού 1408/71 δεν έχει εφαρμογή σε αίτηση αναθεωρήσεως συντάξεως γήρατος, το ποσό της οποίας μειώθηκε βάσει κανόνα περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως εφαρμοστέου εντός κράτους μέλους, λόγω του ότι ο δικαιούχος της λαμβάνει επίσης σύνταξη από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους, όταν η αίτηση αναθεωρήσεως στηρίζεται σε διατάξεις άλλες από αυτές του κανονισμού 1248/92.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

33 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το γεγονός ότι η αρμόδια αρχή κράτους μέλους εφάρμοσε το άρθρο 95α, παράγραφοι 4 έως 6, του κανονισμού 1408/71 σε αίτηση αναθεωρήσεως συντάξεως γήρατος, περιορίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το αναδρομικό αποτέλεσμα της αναθεωρήσεως εις βάρος του ενδιαφερομένου, συνιστά κατάφωρη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου, καθόσον, αφενός, η εν λόγω διάταξη δεν έχει εφαρμογή στην οικεία αίτηση και, αφετέρου, από απόφαση του Δικαστηρίου εκδοθείσα πριν από την έκδοση της αποφάσεως της αρμόδιας αρχής απορρέει ότι αυτή είχε εφαρμόσει εσφαλμένα κανόνα του εν λόγω κράτους μέλους περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως, χωρίς να μπορεί να συναχθεί

από την ίδια απόφαση ότι υπήρχε δυνατότητα να περιοριστεί το αναδρομικό αποτέλεσμα της αναθεωρήσεως.

34 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ευθύνη για τις ζημίες που προκαλούνται στους ιδιώτες από παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου, οι οποίες καταλογίζονται σε εθνική δημόσια αρχή, συνιστά αρχή σύμφυτη προς το σύστημα της Συνθήκης ΕΚ, η οποία γεννά υποχρεώσεις των κρατών μελών (βλ. αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 1991, C-6/90 και C-9/90, Francovich κ.λπ., Συλλογή 1991, σ. I-5357, σκέψη 35· της 5ης Μαρτίου 1996, C-46/93 και C-48/93, Brasserie du pêcheur και Factortame, Συλλογή 1996, σ. I-1029, σκέψη 31· της 26ης Μαρτίου 1996, C-392/93, British Telecommunications, Συλλογή 1996, σ. I-1631, σκέψη 38· της 23ης Μαΐου 1996, C-5/94, Hedley Lomas, Συλλογή 1996, σ. I-2553, σκέψη 24· της 8ης Οκτωβρίου 1996, C-178/94, C-179/94 και C-188/94 έως C-190/94, Dillenkofer κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-4845, σκέψη 20· της 2ας Απριλίου 1998, C-127/95, Norbrook Laboratories, Συλλογή 1998, σ. I-1531, σκέψη 106, και της 4ης Ιουλίου 2000, C-424/97, Haim, Συλλογή 2000, σ. I-5123, σκέψη 26).

35 Σε κάθε κράτος μέλος εναπόκειται να διασφαλίζει ότι οι ιδιώτες επιτυγχάνουν αποκατάσταση της ζημίας που τους προκαλεί η μη τήρηση του κοινοτικού δικαίου, ανεξαρτήτως της δημόσιας αρχής που διέπραξε την παραβίαση αυτή και ανεξαρτήτως του ποια δημόσια αρχή βαρύνεται κατ' αρχήν, ανάλογα με το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους, με την ευθύνη για την αποκατάσταση (αποφάσεις της 1ης Ιουνίου 1999, C-302/97, Konle, Συλλογή 1999, σ. I-3099, σκέψη 62, και προπαρατεθείσα Haim, σκέψη 27).

36 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα κράτος μέλος οφείλει να αποκαθιστά τις ζημίες που προκλήθηκαν στους ιδιώτες από παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου που του καταλογίζονται, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι αυτές είναι τρεις, ήτοι ο παραβιαζόμενος κανόνας δικαίου να αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, η παράβαση να είναι αρκούντως κατάφωρη και να υφίσταται άμεση αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παραβάσεως της υποχρεώσεως που υπέχει το κράτος και της βλάβης που υπέστησαν οι ζημιωθέντες (προπαρατεθείσες αποφάσεις Brasserie du pêcheur και Factortame, σκέψη 51·

Dillenkofer κ.λπ., σκέψεις 21 και 23· Norbrook Laboratories, σκέψη 107, και Haim, σκέψη 36· βλ. επίσης απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2001, C-150/99, Stockholm Lindöpark, Συλλογή 2001, σ. I-493, σκέψη 37).

37 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, από την απόφαση περί παραπομπής και τη διατύπωση του υποβληθέντος ερωτήματος προκύπτει σαφώς ότι αυτό αφορά τη δεύτερη μόνον προϋπόθεση που θέτει η αναφερθείσα στην προηγούμενη σκέψη νομολογία.

38 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί, αφενός, ότι η παραβίαση του κοινοτικού δικαίου είναι επαρκώς κατάφωρη όταν ένα κράτος μέλος, κατά την άσκηση της κανονιστικής εξουσίας του, υπερέβη προδήλως και σοβαρώς τα όρια που επιβάλλονται στην άσκηση των εξουσιών του (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Brasserie du pêcheur και Factortame, σκέψη 55· British Telecommunications, σκέψη 42, και Dillenkofer κ.λπ., σκέψη 25) και ότι, αφετέρου, στην περίπτωση κατά την οποία το εν λόγω κράτος μέλος, κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβιάσεως, διέθετε πολύ περιορισμένο, αν όχι ανύπαρκτο, περιθώριο εκτιμήσεως, η απλή παραβίαση του κοινοτικού δικαίου μπορεί να αρκεί προς απόδειξη της υπάρξεως αρκούντως κατάφωρης παραβιάσεως (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Hedley Lomas, σκέψη 28· Norbrook Laboratories, σκέψη 109, και Haim, σκέψη 38).

39 Για να καθοριστεί αν μια απλή παραβίαση του κοινοτικού δικαίου συνιστά αρκούντως κατάφωρη παραβίαση, πρέπει να ληφθούν υπόψη όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την περίπτωση που έχει υποβληθεί στην κρίση του εθνικού δικαστηρίου. Μεταξύ των στοιχείων αυτών περιλαμβάνονται κυρίως ο βαθμός σαφήνειας και ακρίβειας του παραβιαζομένου κανόνα, ο ηθελημένος ή ακούσιος χαρακτήρας της διαπραχθείσας παραβιάσεως ή της προκληθείσας ζημίας, το συγγνωστόν ή ασύγγνωστον ενδεχομένης νομικής πλάνης, το γεγονός ότι η στάση ενός κοινοτικού οργάνου μπορεί να συνετέλεσε στη θέσπιση ή τη διατήρηση αντιθέτων

προς το κοινοτικό δίκαιο εθνικών μέτρων ή πρακτικών (προπαρατεθείσα απόφαση Haim, σκέψεις 42 και 43).

40 Μολονότι εναπόκειται, κατ' αρχήν, στα εθνικά δικαστήρια να ελέγχουν αν πληρούνται οι προϋποθέσεις στοιχειοθετήσεως ευθύνης των κρατών μελών λόγω παραβιάσεως του κοινοτικού δικαίου, επιβάλλεται ωστόσο η διαπίστωση ότι, όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, το Δικαστήριο διαθέτει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για να εκτιμήσει αν, στην υπό κρίση υπόθεση, τα πραγματικά περιστατικά μπορούν να χαρακτηριστούν ως αρκούντως κατάφωρη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου.

41 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, υπό τις περιστάσεις της κύριας δίκης, η αρμόδια εθνική αρχή δεν είχε να αντιμετωπίσει κάποια επιλογή κανονιστικής φύσεως.

42 Συγκεκριμένα, η παραβίαση του κοινοτικού δικαίου από το Inasti αφορά, αφενός, τα άρθρα 12 και 46 του κανονισμού 1408/71, τα οποία απένειμαν στον G. Larsy δικαίωμα περί διατηρήσεως της πλήρους συντάξεως γήρατος 45/45, ακόμα και για την περίοδο κατά την οποία ελάμβανε τέτοια σύνταξη από την αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους, και, αφετέρου, το άρθρο 95α του ίδιου κανονισμού, το οποίο δεν θέτει χρονικά όρια στο όφελος από το εν λόγω δικαίωμα, αντίθετα προς την ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως από το Inasti.

43 Όσον αφορά τα άρθρα 12 και 46 του κανονισμού 1408/71, το Δικαστήριο έκρινε, με τις σκέψεις 19 και 22 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Larsy, ότι η σώρευση των συντάξεων τις οποίες δικαιούται άτομο που εργάστηκε κατά την ίδια περίοδο εντός δύο κρατών μελών και υποχρεώθηκε, για την ίδια αυτή περίοδο, να καταβάλει εισφορές ασφαλίσεως γήρατος σε αμφότερα τα κράτη μέλη δεν μπορεί να θεωρηθεί αδικαιολόγητη. Η απόφαση αυτή στηρίζεται σε πραγματική και νομική κατάσταση

παρεμφερή ως προς όλα τα σημεία της προς αυτήν που προκάλεσε την υπόθεση της κύριας δίκης.

44 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι μια παράβαση του κοινοτικού δικαίου είναι πρόδηλη, όταν συνεχίζεται παρά την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως από την οποία προκύπτει ότι η επίμαχη συμπεριφορά στοιχειοθετεί παράβαση (προπαρατεθείσα απόφαση Brasserie du pêcheur και Factortame, σκέψη 57).

45 Η αρμόδια αρχή, αρνούμενη να δεχθεί την αίτηση του G. Larsy για τον υπολογισμό της συντάξεώς του γήρατος με βάση τα 45/45, όπως είχε πράξει για τον αδελφό του, δεν έλαβε όλα τα μέτρα που επιβάλλει απόφαση του Δικαστηρίου παρέχουσα, διά της ερμηνείας των σχετικών διατάξεων του κανονισμού 1408/71, οι οποίες είχαν εφαρμογή κατά τον ίδιο τρόπο στην κατάσταση των ενδιαφερομένων, σαφή απάντηση στα προβλήματα που έθετε η εν λόγω κατάσταση.

46 Όσον αφορά την εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 95α του κανονισμού 1408/71 από το Inasti, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ο βαθμός σαφήνειας και ακρίβειας της διατάξεως αυτής.

47 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν χωρεί αμφιβολία για την απάντηση στο πρώτο ερώτημα, ήτοι ότι το άρθρο 95α του κανονισμού 1408/71 δεν είχε εφαρμογή στις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, λαμβανομένου υπόψη του γράμματος και του σκοπού της διατάξεως αυτής.

48 Περαιτέρω, όπως υπενθύμισε με τις παρατηρήσεις της η Επιτροπή και επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 87 των προτάσεών του, το άρθρο 95α, παράγραφοι 4 έως 6, του κανονισμού 1408/71 έχει την ίδια διατύπωση με το άρθρο 94,

παράγραφοι 5 έως 7, του ίδιου κανονισμού. Το Δικαστήριο είχε ήδη κρίνει, πολύ πριν από την έκδοση της αποφάσεως από το Inasti, βάσει του εν λόγω άρθρου 95α, ότι οι μεταβατικές διατάξεις του κανονισμού 1408/71, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το άρθρο 94, παράγραφος 5, εμπνέονται από την αρχή ότι οι παροχές οι οποίες χορηγήθηκαν υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος κανονισμού 1408/71 δεν θα μειωθούν. Σκοπός της διατάξεως αυτής είναι δηλαδή να παράσχει στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να ζητήσει, προς όφελός του, την αναθεώρηση παροχών που εκκαθαρίστηκαν υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος κανονισμού 1408/71 (βλ. απόφαση της 4ης Μαΐου 1988, 83/87, Viva, Συλλογή 1988, σ. 2521, σκέψη 10).

49 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εφαρμογή του άρθρου 95α του κανονισμού 1408/71 σε κατάσταση όπως αυτής της κύριας δίκης, κατά τρόπο που να περιορίζονται χρονικά τα αποτελέσματα των άρθρων 12 και 46 του κανονισμού αυτού συνιστά κατάφωρη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου.

50 Η παραβίαση αυτή δεν δικαιολογείται από το γεγονός ότι το Inasti εφάρμοσε, όπως ισχυρίζεται, το άρθρο 95α του κανονισμού 1408/71 στην κατάσταση του G. Larsy λόγω του ότι, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών δικονομικών κανόνων, αποτελούσε τη μοναδική διάταξη που παρείχε τη δυνατότητα αναθεωρήσεως, με εν μέρει αναδρομικό αποτέλεσμα, των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων του.

51 Συναφώς, αρκεί να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι είναι ασυμβίβαστη με τις επιταγές που είναι συμφυείς με την ίδια τη φύση του κοινοτικού δικαίου κάθε διάταξη εθνικής έννομης τάξεως ή κάθε διοικητική, νομοθετική ή δικαστική πρακτική που θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου, αφαιρώντας από τον αρμόδιο για την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου δικαστή την εξουσία να πράξει, και μάλιστα κατά τη στιγμή της εφαρμογής, ό,τι είναι αναγκαίο για να εξοβελίσει τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις που ενδέχεται να εμποδίσουν, έστω και προσωρινώς, την πλήρη αποτελεσματικότητα των κοινοτικών κανόνων (αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 1978, 106/77, Simmenthal, Συλλογή τόμος 1978, σ. 239, σκέψη 22, και της 19ης Ιουνίου 1990, C-213/89, Factortame κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-2433, σκέψη 20).

52 Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου επιβάλλει όχι μόνο στις δικαστικές αρχές αλλά σε όλες τις αρχές του κράτους μέλους την υποχρέωση πλήρους υλοποιήσεως της αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 1972, 48/71, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 85, σκέψη 7, και της 19ης Ιανουαρίου 1993, C-101/91, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1993, σ. I-191, σκέψη 24).

53 Επομένως, στον βαθμό που οι εθνικές δικονομικές διατάξεις εμπόδιζαν την αποτελεσματική διασφάλιση των δικαιωμάτων που ο G. Larsy αντλούσε από την πρακτική αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου, το Inasti δεν έπρεπε να τις εφαρμόσει.

54 Εξάλλου, η λυσιτέλεια της επιχειρηματολογίας του Inasti, ότι η δεσμευτική ισχύς της αποφάσεως του Tribunal du travail de Tournai, της 24ης Απριλίου 1990, το εμπόδιζε να αναθεωρήσει αναδρομικά τα δικαιώματα του G. Larsy, εκμηδενίζεται από την τύχη που επιφύλαξε η ίδια αυτή αρχή στην αίτησή του και που συνίσταται στο ότι προέβη, με απόφαση της 26ης Απριλίου 1995, σε αναθεώρηση των συνταξιοδοτικών του δικαιωμάτων από 1ης Ιουλίου 1994.

55 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι στο δεύτερο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το γεγονός ότι η αρμόδια αρχή ενός κράτους μέλους εφάρμοσε το άρθρο 95α, παράγραφοι 4 έως 6, του κανονισμού 1408/71 σε αίτηση αναθεωρήσεως συντάξεως γήρατος, περιορίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το αναδρομικό αποτέλεσμα της αναθεωρήσεως εις βάρος του ενδιαφερομένου, συνιστά κατάφωρη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου, καθόσον, αφενός, η εν λόγω διάταξη δεν έχει εφαρμογή στην οικεία αίτηση και, αφετέρου, από απόφαση του Δικαστηρίου εκδοθείσα πριν από την έκδοση της αποφάσεως της αρμόδιας αρχής απορρέει ότι αυτή είχε εφαρμόσει εσφαλμένα κανόνα του εν λόγω κράτους μέλους περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως, χωρίς να μπορεί να συναχθεί από την ίδια απόφαση ότι υπήρχε δυνατότητα να περιοριστεί το αναδρομικό αποτέλεσμα της αναθεωρήσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

56 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με απόφαση της 20ής Μαρτίου 2000 το Cour du travail de Mons, αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 95α, παράγραφοι 4 έως 6, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των

οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1248/92 του Συμβουλίου, της 30ής Απριλίου 1992, δεν έχει εφαρμογή σε αίτηση αναθεωρήσεως συντάξεως γήρατος, το ποσό της οποίας μειώθηκε βάσει κανόνα περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως εφαρμοστέου σε κράτος μέλος, λόγω του ότι ο δικαιούχος της λαμβάνει επίσης σύνταξη από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους, όταν η αίτηση αναθεωρήσεως στηρίζεται σε διατάξεις άλλες από αυτές του κανονισμού 1248/92.

2) **Το γεγονός ότι η αρμόδια αρχή ενός κράτους μέλους εφάρμοσε το άρθρο 95α, παράγραφοι 4 έως 6, του κανονισμού 1408/71 σε αίτηση αναθεωρήσεως συντάξεως γήρατος, περιορίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το αναδρομικό αποτέλεσμα της αναθεωρήσεως εις βάρος του ενδιαφερομένου, συνιστά κατάφωρη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου, καθόσον, αφενός, η εν λόγω διάταξη δεν έχει εφαρμογή στην οικεία αίτηση και, αφετέρου, από απόφαση του Δικαστηρίου εκδοθείσα πριν από την έκδοση της αποφάσεως της αρμόδιας αρχής απορρέει ότι αυτή είχε εφαρμόσει εσφαλμένα κανόνα του εν λόγω κράτους μέλους περί απαγορεύσεως της σωρεύσεως, χωρίς να μπορεί να συναχθεί από την ίδια απόφαση ότι υπήρχε δυνατότητα να περιοριστεί το αναδρομικό αποτέλεσμα της αναθεωρήσεως.**

Wathelet Jann Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Ιουνίου 2001.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πρώτου τμήματος

M. Wathelet